

Sygn. akt II USK 142/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z wniosku Z. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 marca 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 31 października 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 31 października 2019 r. sygn. akt III AUa (...) oddalił apelację wnioskodawczyni Z. B. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 27 marca 2018 r., sygn. akt III U (...) oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 stycznia 2016 r. odmawiającej przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wnioskodawczyni zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a mianowicie (-) art. 12 ust. 1 i ust. 3 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.) przez niewłaściwą wykładnię i niezastosowanie wobec przyjęcia, że zarówno stan zdrowia skarżącej,

stopień naruszenia sprawności jej organizmu jak i posiadane kwalifikacje oraz wiek i predyspozycje psychofizyczne wskazywały, że nie jest ona niezdolna do pracy, choć zważywszy na zły stan zdrowia, wiek ubezpieczonej (39 lat w chwili złożenia wniosku), posiadane przez nią praktyczne i jedyne kwalifikacje zawodowe (wykształcenie pedagogiczne, nauczyciel klas 1-3 lub przedszkolu) oraz ograniczenia zdrowotne (m.in. zaburzenia natury psychicznej, w tym lękowe (nieleczone), nerwicowe, zaburzenia pracy głosu, niedosłuch obustronny, uporczywe bóle psychogenne polegające na przewlekłe występujących uporczywych silnych bólach głowy czy dolnego odcinka kręgosłupa, i szereg innych chorób, w tym somatycznych (ataki nerwicy paraliżujące ciało, nieprzewidywalne omdlenia czy zasnęnięcia, które ją dyskwalifikują do pracy z dziećmi) w szczególności związane z pracą w szkole lub przedszkolu z małymi dziećmi, wymaganymi od osoby nauczyciela szczególnych kwalifikacji zawodowych, ale i zdrowotnych powinna być ona uznana co najmniej za częściowo niezdolną do pracy w rozumieniu tych przepisów; (-) art. 57 ust. 1 w związku art. 12 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 13 ustawy emerytalnej przez niewłaściwą wykładnię i niezastosowanie wobec przyjęcia, że skarżąca nie spełniła łącznie wszystkich przesłanek warunkujących prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, niewłaściwe zastosowanie wskutek błędnej wykładni i oparcie swoich ustaleń co do braku częściowej niezdolności do pracy ubezpieczonej wprost na opiniach biegłych lekarzy stwierdzających, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy, gdy tymczasem ocena spełnienia kryteriów niezdolności do pracy i stosowanie kryteriów tej oceny stanowi przejaw stosowania prawa, a zatem jest to kwestia niezależna od oceny okoliczności, których stwierdzenie wymaga wiadomości specjalnych, a ponadto w oparciu o opinie biegłych sądowych, którzy wydawali swoje opinie co do zdolności do pracy ubezpieczonej na dzień wydawania tychże opinii, a nie na dzień zaskarżonej przez nią decyzji; (-) art. 13 ust. 1 w związku z art. 57 i art. 12 ust. 3 ustawy emerytalnej przez niewłaściwą wykładnię i niezastosowanie, przede wszystkim pominięcie socjalno-ekonomicznego aspektu niezdolności do pracy skarżącej, polegające na zaniechaniu uwzględnienia obiektywnej możliwości podjęcia przez nią zatrudnienia zgodnego z wiekiem i poziomem posiadanych kwalifikacji, wykształceniem i predyspozycjami psychofizycznymi; (-) art. 57 ust. 1

ustawy emerytalnej przez niewłaściwą wykładnię i niewłaściwe zastosowanie poprzez twierdzenie, że skarżąca dysponując nowymi wynikami badań, może ponowić wniosek o rentę, jako że sąd bada prawidłowość decyzji organu rentowego, co do zasady według stanu na dzień jej wydania, przy czym Sąd Apelacyjny nie wziął pod uwagę, że aby spełnić warunki do przyznania renty trzeba, aby niezdolność do pracy powstała w czasie okresów składkowych lub nieskładkowych wskazanych w ustawie emerytalnej, albo w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Ubezpieczona nie pracując już od 5 lat nie ma ciągłości ubezpieczenia po ustaniu stosunku pracy i nie może mimo swoich chorób ponownie zgłosić wniosku o rentę. Dodatkowo skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów postępowania: (-) art. 382 k.p.c. w związku z art. 381 oraz 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. w związku art. 232 zdanie 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie w opiniowaniu przez biegłych orzeczenia o niepełnosprawności; (-) art. 232 zdanie drugie k.p.c. w związku z art. 285 § 2 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., jak też w związku z art. 378 § 1 k.p.c. przez niedopuszczenie dowodu z łącznej opinii biegłych lekarzy na okoliczność całościowej oceny stanu zdrowia skarżącej w sytuacji, gdy stwierdzono u niej różnorodne schorzenia, a żadna z odrębnych i niezależnych opinii nie stwierdziła wpływu tych wszystkich schorzeń na zdolność do dotychczasowego zatrudnienia, ponieważ żadna z nich nie uwzględniała wyników badań jako całości; (-) art. 381 i art. 382 k.p.c., jak też art. 378 § 1 k.p.c. przez niedopuszczenie w poczet materiału dowodowego dokumentów załączonych przez skarżącą w kolejnym piśmie, które wskazywały na jej stan zdrowia, a tym samym podważały ustalenia powołanych w sprawie biegłych; (-) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia wyroku zawierającego braki co wyrażało się w zupełnym pominięciu wśród rozważań Sądu Apelacyjnego odniesienia się do zarzutów skonkretyzowanych przez skarżącą w apelacji oraz zgłoszonych na etapie postępowania apelacyjnego pism i dowodów z dokumentów oraz ograniczenie się jedynie do powtórzenia tez opinii biegłych przeprowadzonych przez Sąd pierwszej instancji, (-) art. 381 i art. 382 k.p.c., jak też art. 378 § 1 k.p.c. przez niedopuszczenie w poczet materiału dowodowego i nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłych lekarzy sądowych: psychiatry, internisty, neurologa, dermatologa,

laryngologa, ortopedy, psychologa, medycyny pracy, na okoliczność czy skarżąca na dzień wydania zaskarżonej przez nią decyzji była częściowo niezdolna do pracy czy też całkowicie niezdolna do pracy, i czy ewentualna niezdolność i w jakim zakresie i stopniu trwa nadal i na jaki okres.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność w związku z naruszeniem przez Sąd Apelacyjny przepisów wskazanych jako podstawa skargi kasacyjnej, które to naruszenia doprowadziły do błędnego rozstrzygnięcia, o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie w całości orzeczenia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi, lub też o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Tymczasem w sprawie niniejszej zarówno zarzuty, jak i uzasadnienie skargi, w istocie sprowadzają się do polemiki z poczynionymi na podstawie opinii biegłych ustaleniami faktycznymi. Z opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii,

psychiatrii, psychologii, dermatologii, laryngologii, ortopedii, jak również biegłego lekarza internisty i specjalisty medycyny pracy, które zostały wydane w sprawie na podstawie przeprowadzonego badania skarżącej oraz analizy dokumentów medycznych znajdujących się w aktach sprawy, jednoznacznie wynika, że na dzień wydania kontestowanego orzeczenia brak było podstaw do orzeczenia u skarżącej choćby częściowej niezdolności do pracy. Gołosłownym twierdzeniom skargi co do stanu zdrowia skarżącej zaprzeczyły przeciwne opinie biegłych sądowych, którzy rozpoznając u skarżącej różnorakie schorzenia nie stwierdzili jednak, aby wskazywały one na brak zdolności do pracy. W takim stanie sprawy skarżąca nie może oczekiwać na dopuszczanie kolejnych dowodów z opinii innych biegłych ani z opinii łącznej, aż do potwierdzenia jej subiektywnych racji, zwłaszcza że w skardze nie zawarto adekwatnych podstaw prawnych takiego kierunku zaskarżenia oraz konkretnych zarzutów wobec biegłych lekarzy sądowych, którzy nie podzielili polemicznych i subiektywnym oczekiwań skarżącej na przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pomimo że w ocenianym okresie nie spełniała ustawowych warunków wymaganych do jej ustalenia. Sąd orzekający w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie ma obowiązku dopuszczania dowodów, zwłaszcza z opinii biegłych lekarzy tak długo, aż strona uzyska opinię odpowiadającą jej oczekiwaniom (por. wyroki Sądu Najwyższego z 19 marca 1997 r., II UKN 45/97, OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 2, oraz z 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 612). Tym samym ustalenia faktyczne poczynione w niniejszej sprawie były wystarczające do prawidłowego jej rozstrzygnięcia.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.